

DJETINJSTVO U SREDNJEM VIJEKU

Helena Cestar, 6.a

UVOD

Tema ovoga rada je uspoređivanje načina života djece u srednjem vijeku i danas.

Uvjeti života u srednjem vijeku bili su surovi za djecu u odnosu na današnju djecu u suvremenom društvu.

Mnoga djeca su umirala pri samom rođenju ili u najranijoj dobi. Razlog su bile bolesti i neuhranjenost. Dječju igru bi vrlo rano zamijenile obaveze kao što su rad na polju, dvoru ili trgovini.

Danas se djeci pridaje velika pažnja od samog trenutka rođenja, djeca su pod stalnom i povećanom brigom roditelja, sve je u obitelji posvećeno djetetu, postoje savjetovanja i edukacije vezano uz razvoj, odgoj i brigu o djetetu, redoviti liječnički nadzor, cijepljenja, predškolski odgoj, obavezno školovanje. Dijete današnjice je duboko emotivno povezano sa roditeljima.

Tradicionalna povijesna znanost bavila se isključivo događajima iz javnog, a ne privatnog života. Povjesničari su pisali o velikim ličnostima, međudržavnoj politici, ratovima i veličanstvenim graditeljskim projektima, zanemarujući pritom svakodnevni život seoskog stanovništva koje je činilo golemu većinu čovječanstva. Djetinjstvo je, kao formativna faza razvoja ličnosti, donedavno bilo potpuno zanemareno u istraživanjima prošlosti.

Zanimanje za povijest djetinjstva kao dijela društvene povijesti pojavilo se tek šezdesetih i sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća.

RANO DJETINJSTVO

Povjesničari su nekada tvrdili da su srednjovjekovne bebe uglavnom zanemarene. Noviji istraživači povijesti djetinjstva istaknuli su da odgoj i odnos prema djeci u srednjem vijeku nije bio nemaran, brutalan i ravnodušan. Postoje snažni dokazi da su se u doba izuzetno visoke stope smrtonosti novorođenih beba, srednjovjekovni roditelji ipak brinuli o svojoj djeci. Naglasili su izrazitu roditeljsku skrb prema djeci tijekom bolesti, njihovo žrtvovanje te izražavanje boli za umrlom djecom. Procjenjuje se da je 30% beba rođenih u srednjovjekovnoj Europi umrlo prije prvog rođendana, a da dodatnih 20% nije preživjelo do odrasle dobi.

Danas se roditelji mogu bolje brinuti za svoju djecu. Roditelji su bolje educirani, postoji porodiljni i roditeljski dopust za roditelje kako bi se mogli u potpunosti posvetiti svojem novorođenčetu u prvim mjesecima njegovog života, postoje redovite liječničke kontrole za malu djecu, cijepljenje, učinkoviti lijekovi u slučaju bolesti. Toga nekada nije bilo.

UMJETNOST I KULTURA O DJECI

U umjetnosti, sve do XII. stoljeća djeca su se rijetko prikazivala, a kad bi se pojavljivala uglavnom su prikazivana kao umanjeni odrasli ljudi. Na mnogim slikama i skulpturama koja koje su posvećene Djevici s Djetetom, Marija se uvijek pojavljuje kao savršena žena, draga i prelijepa majka, dok se Dijete, iako je bilo božanska osoba prikazivalo nespretno i neprirodno. Čini se da umjetnici i ljudi toga doba nisu pokazivali stvarno zanimanje za njega i da se ranom djetinjstvu nije pridavala velika pažnja.

U načinu odijevanja dijete je izgledalo kao malena odrasla osoba. Odbacivanjem pelena u koje se dojenče omatalo odmah su se odijevali

kao muškarci i žene svoga staleža. Čak se i u odijevanju nije priznalo pravo na djetinjstvo.

Danas se djeci pridaje velika pažnja, dječji sadržaji često se prikazuju putem medija. Veliki dio reklama na televiziji i radiju posvećen je dječjim proizvodima. Postoji dječja moda, poseban stil odijevanja prema starosti djeteta, televizijske emisije, dječji filmovi, dječji televizijski programi i literatura o brizi i odgoju djeteta, dječja natjecanja, umjetnici koji samo pišu dječje priče i pjesme, slikaju djecu.

Dječja odjeća

RANO ODRASTANJE DJECE

Sve do šeste godine djeca ostaju u obitelji pod majčinom zaštitom. Već nakon šeste godine života dijete se promatralo kao odrasla osoba. Čim se naučilo igrati, moralo je savladati neko zanimanje, upoznati rad u trgovini što je pogodovalo bržem sazrijevanju. Kada je riječ o djeci gospodara, plemića ona su bila povlaštena, ali ni za njih nije postojalo stvarno djetinjstvo. U dobi od šest godina obnašali su dužnost paževa na dvoru nekog feudalca i s nestrpljenjem čekali da započnu uvježbavanje s oružjem.

U takvim okolnostima unutar obitelji nedostajala je dublja emotivna povezanost između roditelja i djece. Tek u XIII. stoljeću stvara se put prema jačoj povezanosti djece sa obitelji i to prvo u građanskim obiteljima. U višim staležima se nakon navršene šeste godine djeteta poziva učitelj koji ih poučava u kući. Od XI. stoljeća biskupske škole u gradovima u kojima su se u početku poučavali samo budući svećenici otvorene su svima i brinule se o poučavanju mladih. Tamo su dječaci učili čitati, pisati, pjevati, računati. Djevojčice bi ostajale kod kuće i pripremale se za brak, što je bio događaj koji će brzo uslijediti jer su se djevojčice udavale već maloljetne, tj. znatno prije navršenih 18 godina života.

rad od ranog djetinjstva

Oko desete godine, često i prije, gradska djeca nižeg staleža služila su nekom obrtniku. U trgovini u kojoj je radio početnik prima samo hranu i

smještaj, a roditelji čak moraju platiti majstoru obrtniku za cjelokupno vrijeme poučavanja. Djeca su radila kao i odrasli , od zore do zalaska sunca i služili su svim plaćenim radnicima.

Danas dijete razvija duboku emotivnu povezanost sa roditeljima od svoje najranije mladosti. Nakon roditeljskog dopusta kada je dijete cijelo vrijeme sa svojim roditeljima , dijete počinje pohađati vrtić i nakon toga školu gdje stječe mnoga znanja koja ga usmjeravaju u daljnjem životu. Nema razlike između djevojčica i dječaka, svi imaju ista prava. Današnja djeca kreću u školu sa 6 godina kao i u srednjem vijeku. Danas se djeca bave različitim sportovima poput: košarke, nogometa, plesa, odbojke, rukometa, tenisa, hokeja, klizanja na ledu, skijanja, rolanja,...Osnovna škola koja traje 8 godina je obavezna. Većina djece poslije pohađa srednju školu, a nakon završene srednje škole i fakultet. Odrastanje prolazi u školovanju. Tek nakon školovanja traži se stalan plaćen posao.

OBITELJ I STANOVANJE

Kad bi se cijela obitelj našla na okupu, svatko je imao svoje mjesto. Muškarci su bili povlašteni u odnosu na žene i djecu, pa su na slikama djeca prikazivana kako stoje ili sjede na podu.

obitelj u srednjem vijeku

Prostor seoske obitelji najčešće je obuhvaćao jednu prostoriju, gdje je u prosjeku živjelo 8 do 10 osoba, a time privatnosti gotovo nije bilo. Osim toga, u takvim je prostorijama često postojao i dio gdje su se držale životinje.

stanovanje

Iako se mnogo djece rađalo, obitelji nisu bile velike jer su djeca umirala od raznih bolesti, gladi te opasnosti u kući i oko nje. Seoske majke su bile privržene svojoj djeci. Same su ih dojile, previjale, kupale, a pripomoć su mogli biti i ostali ukućani jer su seoske žene često imale druge zadaće na imanju. Mala su djeca spavala s majkama pri čemu je postojala opasnost od gušenja u postelji. Gušenje dojenčadi u majčinoj postelji bilo je zanemarivo u odnosu na bolesti poput oboljenja želuca, debelog i tankog crijeva, teških proljeva, koji su odnosili puno više života.

Danas djeca spavaju u posebnim dječjim krevetićima, kada malo odrastu imaju svoju vlastitu sobu ili je dijele sa bratom ili sestrom. Mnogo je manja smrtnost male djece, postoji bolja medicinska skrb, djeca ne spavaju zajedno sa domaćim životinjama.

PREHRANA

Obrok siromašnih seoskih obitelji ponekad mogao sastojati samo od malo kruha. Prehrana se temeljila na žitaricama, kruhu (od ječma ili raži) i kašama (ječmena, zobena, heljdina) te mlijeku, siru i jajima (ne samo kokošja nego i od guske, patke i divljih ptica). Dnevno je obitelj pojela jedan kuhani obrok.

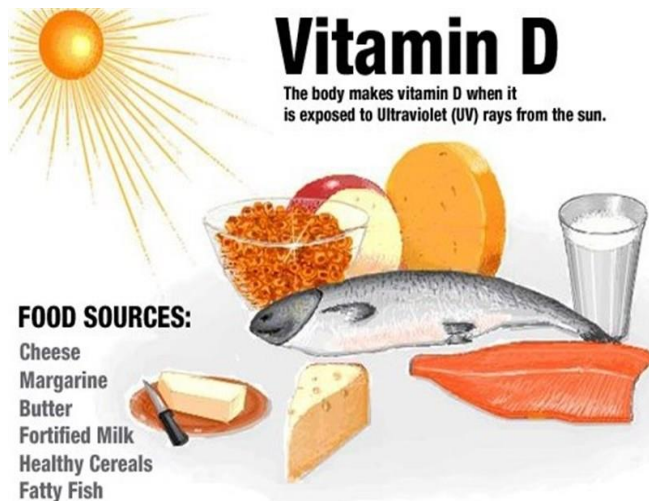
Kruh je bila osnovna prehrambena namirnica za siromašnije

Kuhali su povrće te dodali koji komad mesa ako su imali, uglavnom zečjetinu ili svinjetinu. Osim toga, jeli su palentu, prežganu juhu, leću, bob i slično. Često cijela obitelj zbog radova u polju i drugih poslova van kuće nije zajedno objedovala.

Kaša

Današnja je hrana raznovrsnija, lakše dostupna putem trgovina. Dodatno se mogu uzimati vitamini. Postoji cijela znanost o prehrani i zdravom načinu prehrane. Postoje namirnice koje nisu baš zdrave, ali su dio svakodnevnice pa ih treba umjereno konzumirati (gazirana pića, slatkiši)

Vitamin D daie tiielu imunitet protiv

ZANIMLJIVOST

Kupanje se smatralo opasnim jer se vjerovalo da se u tijelo u dodiru s parom i vodom prenose otrovne tvari. Zato je dojenčadi voda bila zabranjena, a s druge strane liječnici su savjetovali da ih se maže ružinim uljem ili uljem borovnice te da ih se posipa prahom, npr. prahom mekušaca ili smrvljenim olovnim pepelom.

Danas su znanost i medicina jako napredovali tako da su takve stvari nezamislive.

ZAKLJUČAK

Povijest djetinjstva zasigurno zauzima posebno mjesto u povijesti ljudskog društva jer kroz nju promatramo i opću povijest.

Djeca u srednjem vijeku nisu imala lijepo djetinjstvo. Trajalo je prekratko. Smatrani su malim ljudima i oblačili su ih kao odrasle čim su se riješili pelena.

Dijete od 10 godina je bilo normalno vidjeti kako radi na polju ili kao obrtnik.

Zbog ovih obaveza i nedostataka prisnosti između djece i roditelja mnogi smatraju da je djeci srednjeg vijeka bilo ukradeno djetinjstvo.

IZVORI

Renzo Rossi: Atlas srednjeg vijeka, Mozaik knjiga

<https://www.premetej.ba>

<https://stores.renstore.com/history-andbiography/childrens-lives-in-the-middle-ages-and-the-renaissance>

<https://povijest.hr/drustvo/kultura/djetinjstvo-u...>

Hvala na pažnji

